

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DWST-WKN-DD-0401-16/13

Warszawa, 15 lipca 2013 r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

P. J. Gidewer
SEKRETARIAT
Biuro Marszałka Senackich
wpłynęło dn. 17.07.13
nr. 6452 podpis. M. U.

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie (znak: BPS-043-35-1455/13) złożone przez Pana Senatora RP Ryszarda Wiesława Bonisławskiego w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Kolegia nauczycielskie i nauczycielskie kolegia języków obcych funkcjonują w systemie oświaty na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 674, z późn. zm.). Zasady ich działania określają przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1997 r. w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 104, poz. 664, z późn. zm.).

Warunkiem koniecznym do utworzenia, a następnie działania kolegium jest zapewnienie opieki naukowo-dydaktycznej szkoły wyższej, która prowadzi studia magisterskie kształcące nauczycieli na kierunkach lub specjalnościach odpowiadających specjalnościom prowadzonym w kolegium. Opiekę naukowo-dydaktyczną zapewnia zawierane pomiędzy organem prowadzącym kolegium a uczelnią pisemne porozumienie, którego zakres wynika z przepisów rozporządzenia w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli.

Głównym powodem tworzenia kolegiów był nagły wzrost zapotrzebowania oświaty na nauczycieli, w szczególności nauczycieli języków obcych, spowodowany wprowadzeniem do szkół nauczania języków zachodnioeuropejskich w miejsce języka rosyjskiego, a ponadto wchodzeniem do szkół dzieci z okresu wyżu demograficznego. Zadaniem kolegiów było prowadzenie kształcenia wyłącznie w specjalnościach, w których szkoły wyższe nie były w stanie przygotować odpowiedniej dla potrzeb oświaty liczby nauczycieli. Dodać należy, że od momentu powstania kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych wskazywano, iż powinny one w sprzyjających warunkach prawnych zostać przekształcone w jednostki systemu szkolnictwa wyższego. Po raz pierwszy warunki do podejmowania przez organy prowadzące decyzji o likwidacji kolegiów zaistniały

w związku z powstawaniem na terenie działania kolegiów państwowych wyższych szkół zawodowych [ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz.U. Nr 96, poz. 590)] kształcących nauczycieli w specjalnościach odpowiadających specjalnościom prowadzonym w kolegiach.

W ostatnich latach ze względu na zmiany demograficzne spada zapotrzebowanie na nowo kształconych nauczycieli. Spośród absolwentów zakładów kształcenia nauczycieli zatrudnienie najłatwiej znajdują nauczyciele języków obcych, co m.in. wynika z faktu, iż część nauczycieli języka i absolwentów filologii obcych znajduje zatrudnienie poza oświatą. Kolegia nauczycielskie i nauczycielskie kolegia języków obcych przez ponad 20 lat funkcjonowania w znakomity sposób zaspokoily potrzeby systemu oświaty, w szczególności na nauczycieli języków obcych, i tym samym spełniły swoją rolę. Obecnie, w związku z możliwością zapewnienia przygotowania odpowiedniej liczby wykwalifikowanych nauczycieli przez system szkolnictwa wyższego, nie ma potrzeby utrzymywania kolegiów w istniejącej formule.

Prace nad ujednoczeniem systemu kształcenia nauczycieli zostały zapoczątkowane w 2009 r. poprzez umożliwienie zmiany statusu zakładom kształcenia nauczycieli. Na podstawie art. 261a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 202, poz. 1553) minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może, w drodze rozporządzenia, na wniosek organu prowadzącego:

- 1) przekształcić publiczną szkołę pomaturalną, zakład kształcenia nauczycieli albo kolegium pracowników służb społecznych w publiczną uczelnię zawodową,
- 2) włączyć publiczną szkołę pomaturalną, zakład kształcenia nauczycieli lub kolegium pracowników służb społecznych do uczelni publicznej po uzyskaniu zgody senatu tej uczelni,
- 3) połączyć publiczną szkołę pomaturalną, zakład kształcenia nauczycieli lub kolegium pracowników służb społecznych w publiczną uczelnię zawodową,
– określając sposób przejęcia pracowników i słuchaczy tych placówek, kierunki i specjalności studiów oraz tryb ukończenia studiów pierwszego stopnia, mając na celu zachowanie wysokiego poziomu kształcenia.

Wstrzymanie naboru w roku szkolnym 2013/2014 to działanie porządkujące, wynikające z uregulowań wprowadzonych przepisem art. 261b ww. ustawy, w myśl którego porozumienia zawarte przez organy prowadzące kolegia nauczycielskie, nauczycielskie kolegia języków obcych z uczelniami w zakresie, w jakim umożliwiają one absolwentowi, po zdaniu egzaminu dyplomowego, ubieganie się o dopuszczenie do egzaminu w uczelni oraz uzyskanie dyplomu i tytułu zawodowego licencjata tracą moc z dniem 30 września 2015 r. Wobec powyższego słuchacze, którzy rozpoczęli w roku szkolnym 2013/2014 naukę w zakładach kształcenia nauczycieli, nie będą mieli możliwości uzyskania tytułu zawodowego licencjata. Jednakże do czasu wejścia w życie ww. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw zachowują moc przepisy ustawy o systemie oświaty oraz aktów wykonawczych do niej w zakresie dotyczącym kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych.

W ostatnich latach obserwuje się spadek liczby słuchaczy w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych. W 2006 r. liczba słuchaczy we wszystkich zakładach kształcenia nauczycieli wynosiła 20 357 osób

(dane SIO), natomiast w 2012 r. (stan na dzień 10 października 2012 r.) ogólna liczba słuchaczy zmniejszyła się do 9 768 osób. Zmiany te spowodowane są niżej demograficznym oraz coraz większą liczbą szkół wyższych, które oferują studia pierwszego i drugiego stopnia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela.

Tabela 1. Liczba słuchaczy kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych w latach 2006-2012

Rok szkolny	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Liczba słuchaczy w KN	7 198	7 018	6 508	5 851	5 485	4 778	3 660
Liczba słuchaczy w NKJO	13 159	14 021	12 431	11 019	8 928	7 157	6 108
Razem	20 357	21 039	18 939	16 870	14 413	11 935	9 768

Absolwenci kolegiów uzyskują dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych.

Tabela 2. Liczba absolwentów kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych w latach 2006-2012

Rok szkolny	Absolwenci KN		Absolwenci NKJO		Razem		Razem
	Publiczne	Niepubliczne	Publiczne	Niepubliczne	Publiczne	Niepubliczne	
2006/2007	1 747	448	2 305	1 887	4 052	2 335	6 387
2007/2008	1 993	474	2 395	1 515	4 388	1 989	6 377
2008/2009	1 744	351	2 157	1 365	3 901	1 716	5 617
2009/2010	1 524	227	1 899	840	3 423	1 067	4 490
2010/2011	1 352	122	1 580	711	2 932	833	3 765
2011/2012	1 472	0	1 399	668	2 871	668	3 539

Funkcjonowanie danego kolegium zależy od woli organu prowadzącego, który zgodnie z § 9 rozporządzenia w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli zapewnia jego utrzymanie oraz kadrowe, organizacyjne i finansowe warunki do pełnej realizacji planów i programów nauczania, w tym również odbywania praktyk pedagogicznych, oraz innych zadań statutowych, a ponadto sprawuje nadzór nad działalnością kolegium w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. Jednocześnie stosownie do art. 18 pkt 19 lit. f ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych województwa dotyczących tworzenia, przekształcania i likwidowania wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz wyposażania ich w majątek. Zauważyć należy, że samorządy województw, odpowiedzialne m.in. za kreowanie rynku pracy i kształtowanie polityki oświatowej w danym regionie, nie wyrażają dezaprobaty wobec planowanych zmian w zakresie kształcenia nauczycieli w systemie oświaty.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 21 maja 2013 r. przyjęła założenia projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, zawierające propozycje zmian w systemie oświaty w zakresie dotyczącym wstrzymania od roku szkolnego 2013/2014 naboru kandydatów do zakładów kształcenia nauczycieli i tym samym stopniowego wygaszania kształcenia.

Ponadto uprzejmie informuję, że w dniu 27 czerwca 2013 r. w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej odbyło się spotkanie z przedstawicielami zakładów kształcenia nauczycieli, podczas którego zostały przedstawione uwarunkowania prawne wpływające na konieczność podjęcia działań mających na celu stopniowe wygaszanie kształcenia nauczycieli w systemie oświaty.

Z uwagi na powyższe jedyną możliwością zachowania kształcenia realizowanego dotychczas w zakładach kształcenia nauczycieli, w tym w nauczycielskich kolegiach języków obcych, dla których Samorząd Województwa Wielkopolskiego jest organem prowadzącym, jest podjęcie działań wymienionych w art. 261a ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Dodać jednocześnie należy, że zasady działania kolegiów pracowników służb społecznych określają przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie kolegiów pracowników służb społecznych (Dz.U. Nr 61, poz. 544). Kolegia, o których mowa, nie leżą we właściwości Ministra Edukacji Narodowej.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Przemysław Przyżanowski
PODSEKRETARZ STANU